

Ústecké proměny

Vyhlídková místa v Ústí nad Labem

Členitý terén městského katastru v Ústí nad Labem poskytuje řadu přírodních vyhlídek, které se staly výletními cíli. Patří k nim i Soudní vrch s Větruší. Toto místo bylo dříve nazýváno Ferdinandova výšina a v dávných dobách zde stála tvrz. Její 25 m vysoká věž později sloužila jako rozhledna. Roku 1839 přibyla ještě restaurace s tanečním sálem. Dnešní podoba budovy ovšem pochází až z roku 1897. Pro Ústí nad Labem charakteristickou restauraci na Větruši, která před časem vyhořela a značně zchátrala, zakoupilo v roce 2001 město. To se pustilo do její rozsáhlé rekonstrukce, takže tato ústecká dominanta se opět dočká svého vzkříšení.

Soudní vrch, na kterém se Větruše nachází, má však mnohem starší historii v podobě někdejšího

popraviště. Z oněch dob zůstala také zachována půlkruhová kamenná stavba popraviště z roku 1574, kde odsouzení končovali svůj život rukou kata. Vedla k němu i tzv. Soudní stezka, která je však poničena sesuvy půdy na přelomu 19. a 20. století.

K neodmyslitelným vyhlídkám patří rovněž Mariánská skála. Jedná se o zhlčový vrch 264 m nad mořem, který byl opředen pověstmi o pokladech permoniků. Ještě počátkem 19. století byly jižní svahy Mariánské skály pokryty vinicemi, které rodily proslavené Podskalské víno. Vyhlídku na Mariánské skále zdobila barokní kaple z roku 1680, postavená jako dík za odvrácení moru ve městě. Byla obnovena po bitvě u Chlumce roku 1813, ale pak zničena v sedmdesátých letech 20. století.

Cestou z Mariánského vrchu se dá dojít přes Dobětice až ke kamenné Erbenově vyhlídce, která byla otevřena roku 1933 německým turistickým spolkem na tzv. Dobětické podkově. Její pojmenování pochází podle tehdejšího předsedy turistů A. Erbeny a dlouholetého ředitele České spořitelny v Ústí nad Labem. Vyhlídka poskytuje nádherný výhled na celý kraj.

K dalším typickým vyhlídkovým místům patří perla Polabí - hrad Střekov. Ten dal postavit na 114 m vysoké zhlčové skále v letech 1310 až 1318 jako ochranu země před nájezdy cizích vojsk Pešek ze Střekova jako náhradu za již nevyhovující starý ústecký hrad. Během staletí byl hrad postupně rozšiřován, opravován a zpevňován. V 19. století z něho zbyla

pouze zřícenina, třebaže hojně navštěvovaná s ohledem na krásný výhled po okolí. Proto zde od roku 1830 začala sloužit pro výletníky hospoda. Hradem Střekov se nechávaly unášet takové osobnosti, jako K. H. Mácha, malíři A. L. Richter, E. G. Doerell, C. R. Croll, A. Pucherna, básnil o něm Th. Körner a své vzpomínky zhudebnil skladatel R. Wagner. Hrad Střekov i dnes zůstává stejně neodmyslitelnou siluetou Ústí nad Labem, obdobně jako Větruše či Mariánská skála.

K vyhlídkovým místům v okolí Ústí nad Labem dále patří i četné labské vrchy, z nichž vás uchvátí pohled nejen na krajskou metropoli, ale i na její okolí, táhnoucí se kolem údolí Labe.

PAVEL KOVÁŘ

Snímek z doby kolem roku 1900 zachycuje ještě starý železniční most i se Šibeničním vrchem, kde stojí Větruše. Vila pod Větruší i řadová zástavba byla zničena při leteckém náletu v roce 1945.

Oblíbené vyhlídkové místo Ústečanů, Větruše, ještě před požárem na konci 20. století, kdy už zde vše chátralo.

Hrad Střekov patří i dnes k oblíbeným výletním místům a vyhlídkám na 114 m vysokém zhlčovém ostrohu nad řekou Labe.

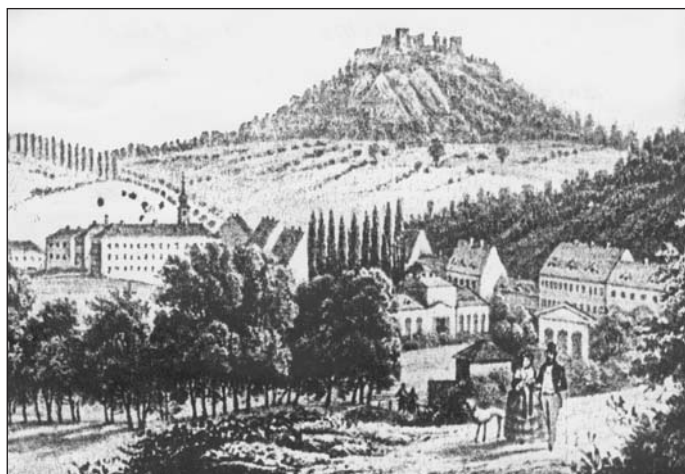
Ferdinand Lepie v roce 1857 namaloval obraz Ústí nad Labem, směřující z jedné vyhlídky na Soudním vrchu ke druhé na Mariánské skále.

Teplické proměny

Vyhlídková místa v Teplicích

Snímek z období kolem roku 1906 zachycuje ještě v plné kráse někdejší rozhlednu a restauraci na dnešní Letné, která nesla vznešený název Stráž císaře Františka Josefa. Později se jí též říkalo Malý nebo Kozí hrádek.

Osamělý kopec nad Šanovem s troskami hradu zval od konce 18. století návštěvníky k četným výletům a vycházkám. Tak tomu zůstalo až dodnes, ačkoli na místě někdejších trosk vévodí už dávno obnovená dominanta.

Teplice se rozprostírají ve velmi členité krajině pod Krušnými horami a navíc i na osmi kopcích Českého středohoří. Proto i zde vzniklo během staletí množství výletních vyhlídek, odkud se nabízely nádherné pohledy nejenom na Teplice, ale i na Krušné hory, údolí pod nimi i na kopce Českého středohoří. Zvláště pak 19. století takovým nejrůznějším vyhlídkám přálo a bylo spojeno s čilým turistickým a společenským životem.

Mezi nejstarší vyhlídková místa lze zařadit Doubravskou horu (393 m nad mořem), patřící k neodmyslitelné charakteristické siluete Teplic. Široký rozhled po okolí byl původně využit zejména strategicky a vojensky. Proto byl vrch nejprve opevněn a koncem 15. století zde postaven hrad, který se postupně měnil, až z něho po třicetileté válce zůstala jen ruina. Od konce 18. století se na toto místo mnozí vydávali na vycházky, a když zde na konci 19. století vznikla restaurace, tak se Doubravská hora stala i pravidelným cílem mnoha lázeňských hostů.

K častým vycházkám Teplicanů, návštěvníků města i lázeňských hostů patřila Královská výšina - dnešní Letná. Zde se nabízelo hned několik vyhlídkových míst - kroměch rukou. Dnes však k ničemu neslouží. Oblast Letné však patří i dnes mezi jedinečná vyhlídková místa v Teplicích.

Ze Štěpánské výšiny nad Šanovem, dnes nazývané Janáčkovými sady, byl zase oblíbený výhled jak na lázeňský Šanov, tak i na vzdálenější Teplice s jejich typickými dominantami.

Místo, kde dnes stojí škola Obchodní akademie v Havlíčkových sadech, bylo dříve nazýváno vrch Mont de Ligne nebo též Špičatý vrch. Na tomto skalnatém podloží výšiny stával od počátku 19. století romantický altán. Ten však brzy zanikl a roku 1831 zde vznikla vyhlídková restaurace nad městem, odkud se nabízely jedinečné pohledy na Teplice, Šanov i České středohoří. V pozdější době se restaurace nazývala Pepřenka a vévodila zde až do roku 1892, kdy došlo k jejímu zbourání, aby tak uvolnila místo pro stavbu pozoruhodné eklektické budovy německého gymnázia, dnes sídla školy Obchodní akademie.

Hospoda postavená v roce 1718 na někdejších Šibeničním vrchu v oblasti Nové Vsi několikrát změnila vzhled i název, takže se jí říkalo různě - Strakovský šenk, hospoda U šibenice, Horní šenk, hospoda z rozlehlé vyhlídkové promenády, z romantické restaurace Škvárovník nebo z rozhledny a restaurace "Stráž císaře Františka Josefa", kterou v roce 1877 vybudoval aktivní Horský spolek. V dobách po druhé světové válce však dominantní objekt chátral a v nedobrému stavu přešel počátkem devadesátých let 20. století do sou-

Na vrcholu kopce Ve chvojkách nad Novou Vsí se nacházejí dvě dominanty - vodojem a Kudlichův pomník.

Dobová grafika osmibokého pavilónu na návrší Mont de Ligne nad Šanovem ve třicátých letech 19. století.

da Na vršku nebo Horský zámeček. Její hlavní předností byl krásný výhled dolů na Teplice. Z těchto důvodů ji navštěvovali nejen Teplicané, ale též i lázeňští hosté. Kromě toho zde čepovali výborné pivo, víno a nabízeli nejrůznější speciality za lidové ceny při pozorování obsluhy. Vyhlášená restaurace zanikla teprve až v osmdesátých letech 20. století, na začátku rozsáhlé výstavby Nové Vsi.

Nad dnešním sídlištěm Nová Ves se nachází vrch Ve chvojkách (383 m nad mořem), odkud je nádherný rozhled nejen na Teplice a Krušnohoří, ale též i na Bílinsko a České středohoří. Zde se nachází rovněž dvě dominanty - starší Kudlichův pomník z roku 1888 připomínající zrušení roboty a také novější mohutný vodojem, který dnes vévodí celému Teplicku.

PAVEL KOVÁŘ

Panorama Teplic z někdejší Štěpánské výšiny, dnes Janáčkových sadů, bylo zachyceno kolem roku 1905.

ČESKÝ TELECOM TELEPOINT PARTNER
417 535 000-1

SD Severočeské doly a.s.
www.sdascz

SCVK ZÁKAZNICKÉ TELEFONICKÉ CENTRUM
840 111 111
www.scvkcz